

مقتل عاشورا

تاریخ عاشورا به خون تحریر خواهد شد
روز قلم‌ها تیغه شمشیر خواهد شد

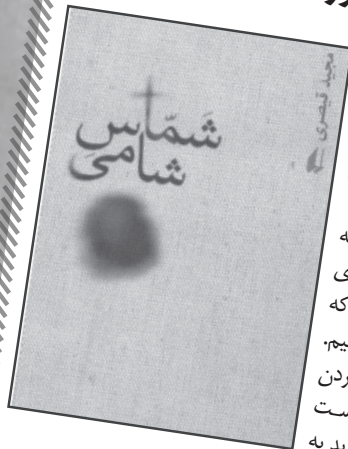

در طول تاریخ کم نبوده قیام‌ها و جنگ‌های عظیمی که کشته‌ها و تبعات بسیاری داشته‌اند؛ اما هیچ حادثه تاریخی را نمی‌توان یافت که پیامدها و امتدادش در طول تاریخ به گستردگی واقعه عاشورا باشد. واقعه‌ای که پس از گذشت قرن‌ها از آن، هنوز زنده است و درس‌های فراوانی به همراه دارد. تاریخ نویسان متعددی به نگارش این واقعه پرداخته‌اند و آثار بسیاری در این زمینه می‌شناسیم که هر کدام ویژگی‌های مثبت و منفی خود را دارند اما دسترسی به منابع معتبر و آگاهی از واقعیات حادثه عاشورا دغدغه اصلی تشنگان حقیقت و محبان حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) است.

این سال‌ها نگارش مقتل‌ها با نثری روان و قابل فهم برای عموم رواج زیادی دارد و این دسته از کتاب‌ها با استقبال بسیاری هم روبرو هستند. از این جمله کتاب «عاشورا» است؛ کتابی که در آن به ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها و پیامدهای این واقعه پرداخته شده است. سعید داودی و مهدی رستم‌نژاد زیر نظر حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی این کتاب را نوشته‌اند و علاوه بر گزارش و روایت وقایع متفاوت، به تحلیل و بررسی کوتاهی از هر واقعه نیز می‌پردازد. کتاب با مقدمه‌ای از آیت الله مکارم شیرازی شروع می‌شود و پس از آن در سخنان آغازین به شیوه تحقیق و نگارش کتاب و تقسیم بندی مطالب آن اشاره شده است. در بخش عاشورا (ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها و پیامدها) از شش بخش اصلی تشکیل شده است. در پایان نخست در شش فصل به شخصیت امام حسین (علیه السلام) و فلسفه عزاداری پرداخته شده است و در هشت فصل اول تحلیل صحیح در فلسفه عزاداری آمده است. ریشه‌های قیام عاشورا بخش دوم کتاب است و در هشت فصل دلائل وقوع عاشورا بررسی می‌شود. بخش سوم کتاب در سه فصل به انگیزه‌های قیام عاشورا می‌پردازد و رویدادهای قیام عاشورا را در سه فصل بررسی می‌کند و اشعار برگزیده فارسی و از مدینه تا کربلا و از کربلا تا مدینه تشکیل شده است. بخش پنجم، آثار و پیامدهای قیام عاشورا، رویدادها و پیامدها) می‌باشد. عربی بخش ششم کتاب است. فهرست آیات، روایت، اشخاص و لقب‌ها، اماکن و منابع پایان بخش کتاب عاشورا (ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها و پیامدها) کتابی ۷۸۴ صفحه‌ای در قطع وزیری است و کتاب عاشورا (ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها و پیامدها) آن را منتشر کرده است و ۶۰۰ تومان قیمت دارد. انتشارات امام علی بن ابی طالب (علیه السلام) در سال ۱۳۸۷ آن را منتشر کرده است و ۶۰۰ تومان قیمت دارد. در صفحه‌ی ۵۳۴ این کتاب می‌خوانیم: «پس از شهادت امام ملائکه آسمان به شیون درآمدند و گفتند: خداوند! این حسین برگزیده تو و فرزند پیامبر توست! خداوند تمثال مبارک حضرت قائم (علیه السلام) را به آن‌ها نشان داد و فرمود: با این قائم، از خون حسین انتقام خواهد گرفت.»

شماس شامی

نقل جدیدی از واقعه عاشورا

«داستان اگر اجازه ندارد تاریخ را تحریف کند، اما این توان و ظرفیت را داراست که تاریخ را از زاویه‌ای نو به روایت بنشیند، گویی که آن را دوباره می‌آفریند. در «شماس شامی»، برهه‌ای از تاریخی مکرر، باز هم تکرار می‌شود و هنوز نامکرر است.»

معمولا در ذهن همه ما واقعه شهادت امام حسین (علیه السلام) خلاصه می‌شود به اتفاقات روز عاشورا و در پی آن وقایعی که برای اهل بیت امام در کوفه و شام رخ داده است و کمتر پیش آمده که به اتفاقات دیگری که قبل و بعد از این حوادث رخ داده ببانددیشیم. شاید هم کنجکاو‌های جسته گریخته‌ای برای به دست آوردن اطلاعات بیشتر و جدیدتر داشته‌ایم، اما شاید منابعی که در دست داشتیم کلیشه‌ای و فاقد جذابیت بودند و نتوانستند آنگونه که باید به کمک‌مان بیایند و ما را با خود همراه کنند.

نویسنده‌ها هم برای فرار از همین کلیشه و شعار کمتر به سراغ روایت اتفاقات چنین می‌روند و به دنبال سوژه‌های جدیدی در این زمینه نیستند. کم پیدا می‌شود کتابی که هم تاریخ صحیح را برای ما نقل کند و هم خلاقانه و جذاب باشد تا دریچه جدیدی به روی مخاطب بگشاید؛ آنگونه باشد که مجید قیصری داستان «شماس شامی» را برای ما روایت می‌کند. قبل از توضیح درباره کتاب، باید بنویسم که «شماس شامی» یک داستان است و یک رمان نه یک کتاب تاریخی و این مهم‌ترین نکته درباره این کتاب است و هنر و قوت قلم نویسنده را نشان می‌دهد. البته خود قیصری هم بر این موضوع که این کتاب تنها یک داستان، «محقق سوری» را داستان با «مقدمه مترجم عربی» شروع می‌شود و قیصری با خلق یک داستان، «سخن گفته می‌شود، کتابی که به دست نماینده امپراتوری روم در شام در هنگام سلطنت یزیدین معاویه نوشته شده است. پس از آن داستان به صورت معماگونه و جنایی پیش می‌رود و همانگونه که از نماینده امپراطوری روم و ماموریت‌هایش، حرف‌هایش، خواب‌هایش، فکرهايش، گزارشاتش و... سخن گفته می‌شود و به بسیار هنرمندانه و غیرمستقیم وقایع پس از شهادت امام حسین (علیه السلام) نیز برای ما روایت می‌شود و به واکنش‌ها و اعتراض‌های شماس (فرستاده دولت روم) به این وقایع اشاره می‌کند و داستان این چنین ادامه می‌یابد.

«مجید قیصری» برای نوشتن داستان «شماس شامی» علاوه بر بهره بردن از جذابیت‌های یک اتفاق ناشناخته و زاویه دیدی جدید در روایت تاریخ، از زبان فاخر کتاب‌های تاریخی فاصله گرفته است و با زبانی کاملاً امروزی با مخاطب سخن می‌گوید. این زبان نگارش به همراه تخیلات هنرمندانه‌اش در بیان جزئیات و تیپ شخصیت‌های داستان ویژگی منحصر به فردی است که «شماس شامی» را تبدیل کرده به اثری درخشان و ماندگار و قیصری با آن برگزیده جشنواره کتاب سال شهید غنی‌پور و نامزد دریافت جایزه‌ی روزی روزگاری، جلال آل احمد و قلم زرین شده است.

نشر «افق» در سال ۱۳۸۷ برای نخستین بار کتاب «شماس شامی» را در ۱۵۹ صفحه‌ی رقعی منتشر کرده و ۲۰۰۰ نسخه از آن را با قیمت ۲۸۰۰ تومان به کتاب فروشی‌ها فرستاده است.